

Schimbul de mîine în teatrul de animație

Mișcarea noastră păpușărească a parcurs, în ultimele trei decenii, un drum ascendent, cîndva aproape de neconștient. Spectacolele teatrelor de animație au încetat demult de a mai fi simple divertismente, cu intenții educative, rezervate copiilor. Ele au devenit evenimente artistice, căutate de publicul cel mai cultivat și mai rafinat. Generozitatea mesajului, cutezanța ideilor, arta interpretării, scenografiei și regiei, le-au impus atît în cadrul teatrului românesc, cît și în marea competiție internațională. Iar medalii și premiile cu care ne-a obișnuit, în primul rînd, „Tîndărică”, dar și alte teatre (cele din Constanța, Baia Mare, Tg. Mureș, Bacău, Craiova, Cluj-Napoca, Brîila...) sînt răsplata unei munci inspirate, a talentului unei generații. Generația de păpușari de după '44.

Dar, ce va fi mai departe ?

Întrebarea nu mă se pare de prisos. În toate domeniile — deci, și în teatru — o nouă generație se afirmă. Reprezentanții ei — e firesc — se îndreaptă spre tehnică și spre știința aplicată. Dar — înbucurător lucru ! — cîțiva au fost cucerii și de farmecul binecunoscut al lumii păpușilor. Regizori ca Irina Niculescu — în permanentă ofrervescență creatoare —, Aurel Crăciun — artist de reală sensibilitate —, Silviu Purcărete — cu idei îndrăznețe și generoase — sînt achiziții de preț. Pictori talentați și originali, ca Epaminonda Tiotiu, Vulmós Bölöny, Judith Eisele, Enikő Simő, Marfa Axente sau Antonio Albici, sînt garanții serioase pentru viitor. Iar dintre actori, Adriana Rusu (Bacău), Dan Purcăleanu (Alba Iulia), Eugenia Ciotlăuș, Rudolf Moca, Maria Szabó, Doina-Olivia Pop (admirabila echipă de tineret de la Tg. Mureș), Margarete Helthauer (Sibiu), Adrian Farca și Teodor Gumboș (Brașov), Cristina Ciobotaru, Mircea Sava, Liviu Smîntînici (Iasi), Mirela Corbeanu și Rodica Suplacan (Oradea), Rodica Dimitroscu (Craiova) reprezintă tot atîtea certitudini.

Totuși, sîntem nevoiți să recunoaștem, cu oarecare îngrijorare, că numele menționate mai sus nu sînt prea numeroase. Oricum, nu

pot face față cerințelor rețelei de teatre de animație din țara noastră.

Iar semne de întrebare apar și atunci cînd ne gîndim la pregătirea de specialitate pe care o pot dobîndi aceste tinere talente. „Noul val”, chemat să creze în teatrul cult, trebuie să fie o pleiadă de adevărați profesioniști, cu pregătire temeinică și complexă. Mi se va răspunde, poate, că în teatrele noastre de păpuși și de marionete au existat și există încă talente native, care n-au trecut prin școli și au izbutit, totuși, creații remarcabile. Este adevărat. Dar, nu e mai puțin adevărat că asemenea personalități sînt rarissime; și, apoi, ceea ce a fost posibil ieri, s-ar putea să nu mai fie mîine, fiindcă, mîine, exigențele vor fi și mai mari. Sîntem dispuși să admitem orice originalități, dacă respectivul creator știe — izbutind să ne comunice și nouă — de ce a făcut ce-a făcut și ce vrea să demonstreze. Paradoxal, dar adevărat, pe scenă (fie ea „mică” sau „mare”), totul se justifică. Și „scelipirile de geniu”, și „găselnițele”, și „nebuniile”. Dar, asta presupune „știința de carte”.

La noi în țară, pînă foarte de curînd, tînărul care intra în teatrul de păpuși și de marionete învăța de la cei mai vechi în instituție. Conducerea Teatrului „Tîndărică” a încercat să pună capăt acestui diletanțism, organizînd cursuri de inițiere și perfecționare. Exemplul a fost urmat și de alte — puține — teatre, desigur, după posibilitățile lor. Dar bunele intenții și munca serioasă și susținută (la Craiova, la Tg. Mureș...) sînt departe de a putea suplini lipsa învățămîntului de specialitate.

Astăzi, lipsa învățămîntului post-liceal de specialitate se simte acut. Mîine, ar putea să aibă repercusiuni nedorite asupra mișcării noastre profesionale de animație. Prestigiul meseriei și atracția exercitată pînă acum vor scădea. Nici un tînăr capabil, dornic să progreseze și să se afirme, nu va intra în această breaslă fără acces la trepte superioare ale învățămîntului.

În virtutea inerției sau fiindcă, uneori, ne plac vorbele frumoase, spunem mereu că teatrul nostru de animație — păpuși sau marionete — are un viitor „de aur”. E bine să nu ne amăgim și să privim cu luciditate situația. Dacă nu vom izbuti să atragem mai multe talente din noua generație, dacă nu creăm posibilitatea ca ele să învețe și să se pregătească profesional pe măsura exigențelor mereu mai mari, viitorul teatrului nostru de animație nu va fi nici măcar „de argint”.

Sanda Diaconescu